

Polska

Przejazd na Ukrainę: Ankiety przeprowadzane wśród uchodźców na temat miejsc docelowych, długości pobytu i pomocy

© IOM 2023

kwiecień - czerwiec 2023 r.
Raport krajowy i analiza danych

Opinie wyrażone w niniejszej publikacji są opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM). Użyte nazwy i prezentacja materiałów w całym raporcie nie oznaczają wyrażenia jakiegokolwiek opinii ze strony IOM na temat statusu prawnego jakiegokolwiek kraju, terytorium, miasta lub obszaru, lub jego władz, lub na temat jego granic.

IOM wyznaje zasadę, że humanitarna i uporządkowana migracja przynosi korzyści migrantom i społeczeństwu. Jako organizacja międzyrządowa, IOM współpracuje ze swoimi partnerami w społeczności międzynarodowej w celu: pomocy w sprostaniu wyzwaniom operacyjnym związanym z migracją; lepszego zrozumienia kwestii migracji; wspierania rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez migrację; oraz ochrony godności ludzkiej i dobrobytu migrantów.

Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu udzielonemu przez Bank Rozwoju Rady Europy, Biuro Ludności, Uchodźców i Migracji Departamentu Stanu USA (PRM), Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niemiec, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Norwegii.

Wydawca

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji
Biuro Regionalne dla Europy Południowo-
Wschodniej, Europy Wschodniej
i Azji Środkowej
Dampfschiffstrasse 4/10-11, 1030 Wiedeń,
Austria
+43 1581 22 22
Strona internetowa: <https://rovienna.iom.int/>
Kontakt: [https://rovienna.iom.int/
iom.int](https://rovienna.iom.int/iom.int)

Międzynarodowa Organizacja ds.
Migracji
Biuro krajowe Polska

Ul. Wiejska 12, Warszawa, Polska
+48 22 538 91 03
Strona internetowa:
<https://dtm.iom.int/poland>
Kontakt: iomdtmpoland@iom.int

Niniejszy raport został wydany bez formalnej edycji przez IOM.

Zdjęcie na okładce: Ankieter rozmawia z rodziną uchodźców z Ukrainy. © IOM 2023

Cytat: Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM), Czerwiec 2023 r. DTM Polska „Badania z uchodźcami z Ukrainy: potrzeby, intencje i wyzwania integracyjne” IOM, Polska. Więcej informacji na temat warunków raportów i produktów informacyjnych DTM można znaleźć na stronie: <https://dtm.iom.int/terms-and-warunki>

Data wydania: 29 sierpnia 2023 r.

© IOM 2023

Pewne prawa zastrzeżone. Niniejsza publikacja jest udostępniana na licencji [Kreatywne prawa autorskie Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Licencja IGO \(CC BY-NC-ND 3.0 IGO\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode).*

Więcej informacji można znaleźć na stronie [Prawa autorskie i warunki użytkowania](#).

Niniejsza publikacja nie powinna być wykorzystywana, publikowana ani redystrybuowana przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści komercyjnych lub wynagrodzenia pieniężnego, z wyjątkiem celów edukacyjnych, np. w celu włączenia do podręczników. Upewnienia: Wnioski o wykorzystanie komercyjne lub dalsze prawa i licencje należy przesyłać na adres publications@iom.int.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

SPIS TREŚCI

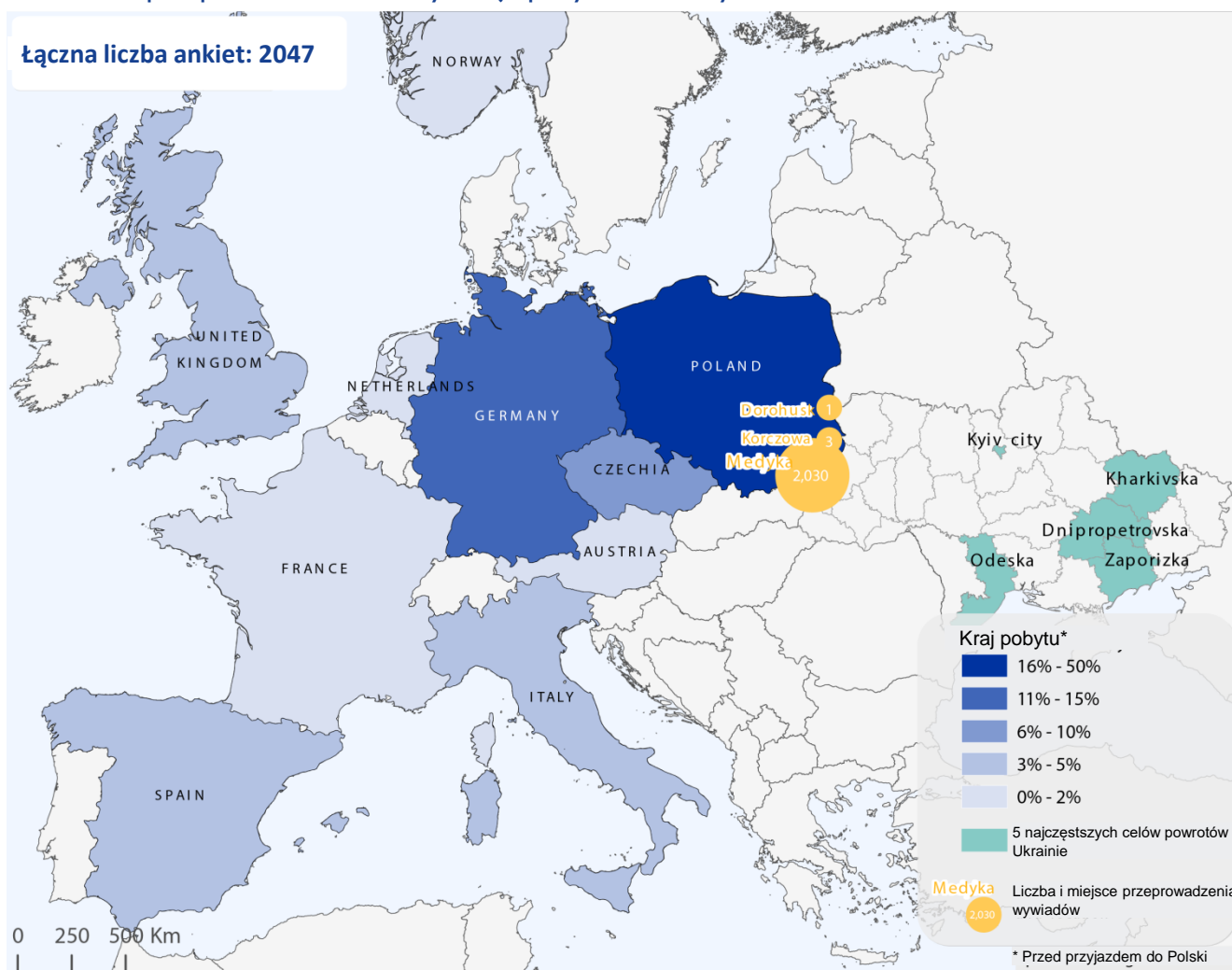
1. Profil społeczno-demograficzny	<u>5</u>
Płeć i wiek	
Stan cywilny	
2. Czas spędzony poza Ukrainą	<u>6</u>
Kraje pobytu podczas emigracji	
Średni czas od przemieszczenia	
3. Obwód pochodzenia i miejsce docelowe	<u>7</u>
Pochodzenie lub miejsce zwyczajowego pobytu	
Planowane miejsce docelowe	
Liczba przyjazdów/wyjazdów	
4. Zamiary i powody powrotu na Ukrainę	<u>8</u>
Zamiar pozostania	
Wizyta krótkoterminowa	
5. Potrzeby, otrzymana pomoc i wyzwania	<u>9</u>
Natychmiastowe potrzeby po powrocie	
Pomoc otrzymana poza Ukrainą	
Doświadczenia związane z dyskryminacją	
6. Skład grupy	<u>10</u>
Tryb podróży	
Grupy wiekowe	
7. Metodologia	<u>11</u>
Kontekst	
Ramy metodologiczne	

NAJWAŻNIEJSZE USTALENIA

- **Dane demograficzne:** 59% respondentów podróżowało z co najmniej jednym dzieckiem w grupie. Wśród powracających mężczyzn (5%) 70% było w wieku powyżej 60 lat.
- **3 najczęściej wybierane kraje pobytu za granicą:** Polska (49%), Niemcy (25%), Czechy (17%).
- **Najczęściej wymieniane obwody pochodzenia:** dnipropietrowski (19%), charkowski (16%), miasto Kijów (16%).
- **Planowane miejsce docelowe 93% respondentów planowało powrót do obwodu, z którego pochodzą.** Siedem procent osób, które zamierzały wrócić do innego obwodu, pochodziło głównie z obwodów donieckiego, charkowskiego, zaporoskiego, chersońskiego i dnipropietrowskiego.
- **Intencje po powrocie:** pobyt długoterminowy (50%), wizyta krótkoterminowa (40%), 10% nie było pewnych.
- **Największe potrzeby w czasie wyjazdu:*** opieka zdrowotna (10%), wsparcie finansowe (9%), lekarstwa (8%), żywność (6%) i bezpieczeństwo osobiste (5%). 34% respondentów nie zgłosiło żadnych potrzeb.
- **Główne obszary otrzymanej pomocy:*** wsparcie finansowe (32%), pomoc żywnościowa (22%), pomoc w zakwaterowaniu (17%), artykuły WASH (woda, warunki sanitarne i higiena) (12%), odzież (7%) i wsparcie w transporcie (5%).

* możliwa więcej niż jedna odpowiedź

Mapa 1: Polska, przeprowadzone ankiety, kraje pobytu i obwody docelowe na Ukrainie

Powyższa mapa służy wyłącznie do celów ilustracyjnych. Przedstawione granice i nazwy oraz oznaczenia użyte na tej mapie nie oznaczają oficjalnego poparcia lub akceptacji przez IOM.

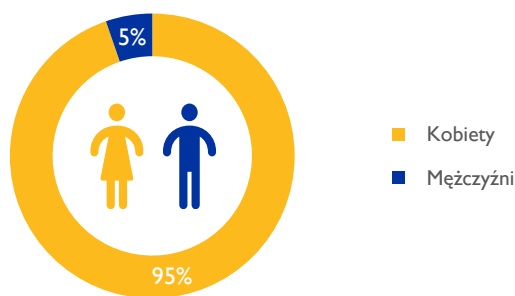
I. Profil społeczno-demograficzny

Płeć i wiek

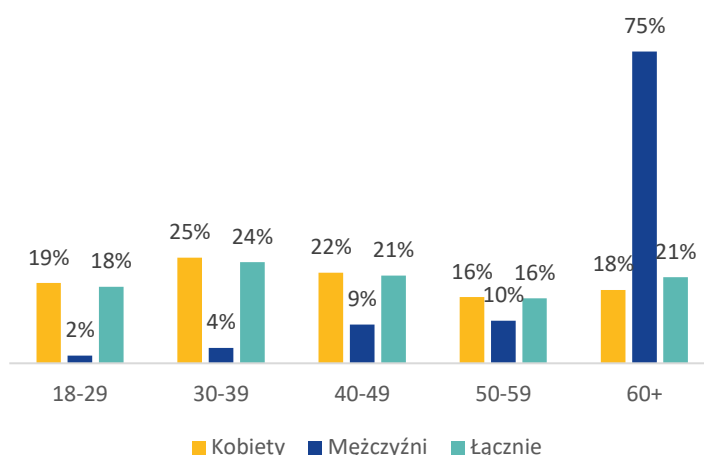
Spośród 2 047 uchodźców z Ukrainy, z którymi przeprowadzono wywiady przed powrotem z Polski, 95% stanowiły kobiety, a 5% mężczyźni. W kategorii wiekowej 60+ znalazło się aż 75% mężczyzn, a kobiet – zaledwie 18%.

Podczas gdy jedynie 4% mężczyzn znalazło się w kategorii wiekowej 30-39, w przypadku kobiet odsetek ten wynosił aż 25%.

Rysunek 1: Ankietowane osoby według płci (%), N=2 047

Rysunek 2: Wiek respondentów według płci (%), N=2 047

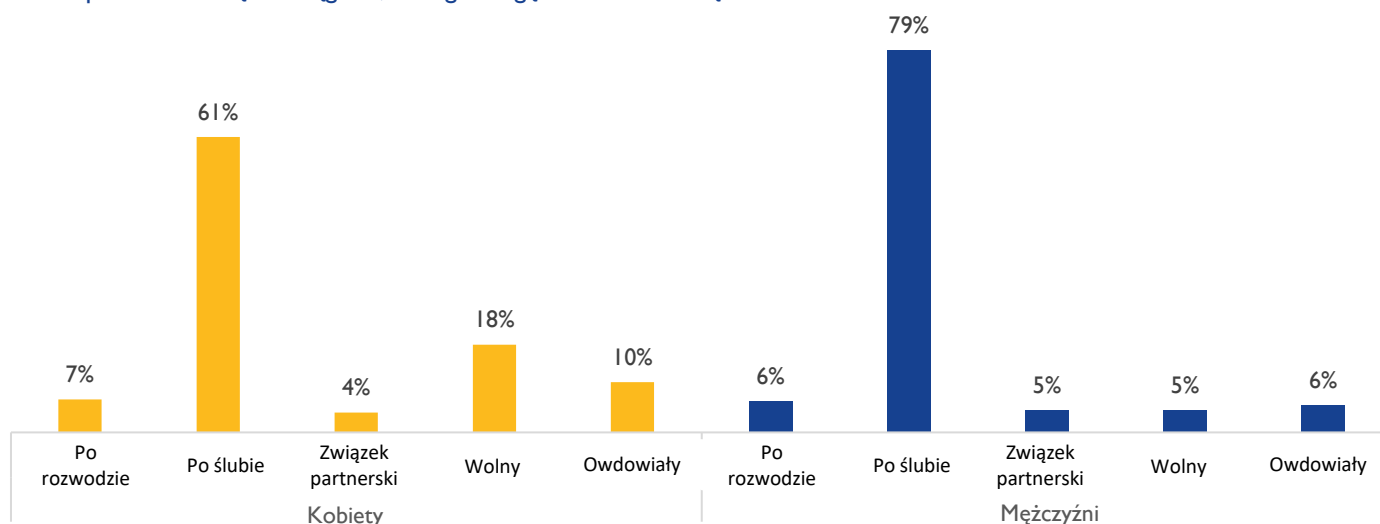
Stan cywilny

Spośród osób, które odpowiedziały na to pytanie (2 043 osoby), ponad połowa respondentów (62%) była w związku małżeńskim – relatywnie więcej mężczyzn (79%) niż kobiet (61%).

Osiemnaście procent respondentek było samotnych, podczas gdy tylko pięć procent respondentów płci męskiej należało do tej kategorii.

Rysunek 3: Stan cywilny, według płci (%), N=2 043

*wartości procentowe są zaokrąglane, dlatego mogą nie sumować się do 100

2. Czas spędzony poza Ukrainą

Kraje pobytu podczas emigracji

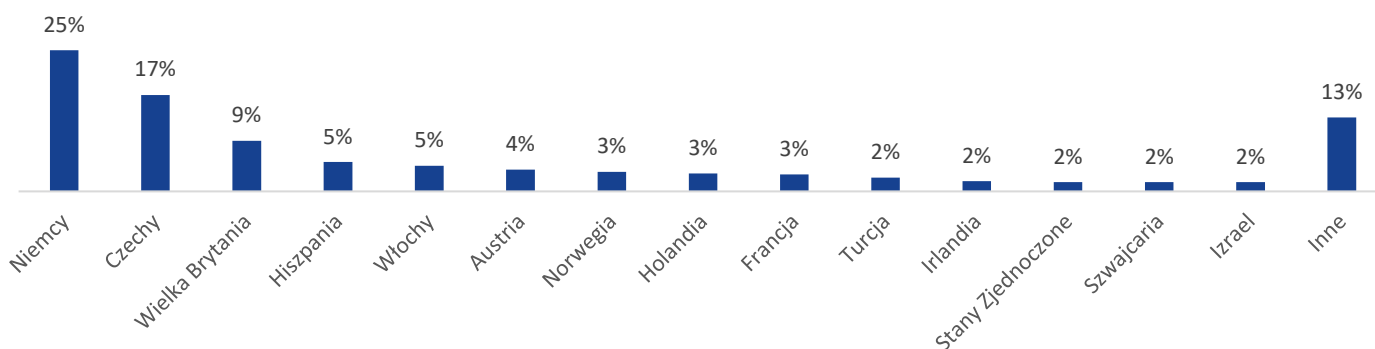
Czterdzieści dziewięć procent respondentów przebywało w Polsce przed powrotem na Ukrainę, a 51% przebywało również w innych krajach.

Spośród osób, które przebywały w innym kraju, największa część mieszkała w Niemczech (25%), Czechach (17%) i Wielkiej Brytanii (9%). Kolejne miejsca zajęły Hiszpania (5%), Włochy (5%) i Austria (4%).

Inne kraje wymieniane przez respondentów to Norwegia (3%), Holandia (3%) i Francja (3%). Turcja, Irlandia, Stany Zjednoczone, Szwajcaria i Izrael stanowiły łącznie dziesięć procent wskazań. Pozostały odsetek respondentów (13%) przebywał w jednym z pozostałych 13 krajów na różnych kontynentach przed powrotem na Ukrainę.

Rysunek 4: Kraje pobytu (%), N=1,045

*wartości procentowe są zaokrąglane w górę, kraje poniżej 1% wskazań zostały wyłączone z wykresu

Średni czas od przemieszczenia

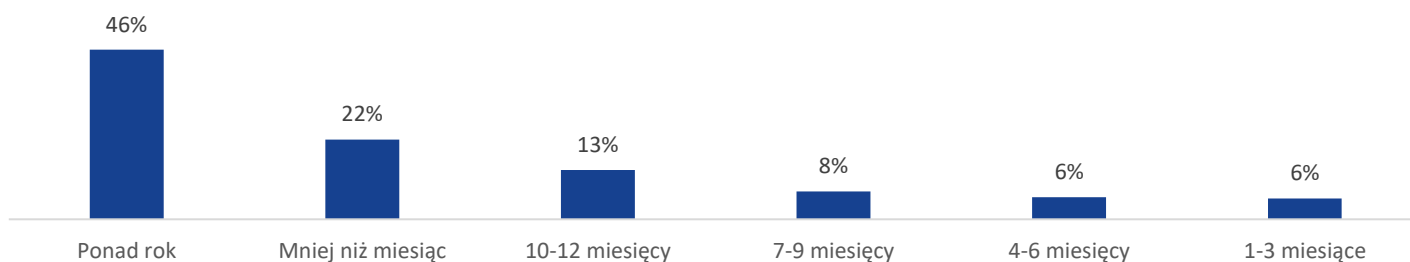
Przybliżony czas spędzony poza Ukrainą można ocenić, patrząc na różnicę między początkową datą przesiedlenia respondentów z Ukrainy, a datą wywiadu.

Czterdzieści sześć procent respondentów spędziło ponad rok na wysiedleniu. Dwadzieścia dwa procent respondentów spędziło mniej niż miesiąc na wysiedleniu w momencie przeprowadzania wywiadu.

Osoby, które spędziły od dziesięciu do dwunastu miesięcy na wysiedleniu, stanowiły 13% wszystkich respondentów. Osiem procent zostało przesiedlonych na okres od siedmiu do dziewięciu miesięcy. Grupy osób, które, spędziły od jednego do trzech miesięcy, oraz od czterech do sześciu miesięcy poza Ukrainą, stanowiły po sześć procent wszystkich respondentów.

Rysunek 5: Przybliżony czas przesiedlenia do daty wywiadu (%)

*wartości procentowe są zaokrąglane, dlatego mogą nie sumować się do 100

3. Obwód pochodzenia i miejsce docelowe

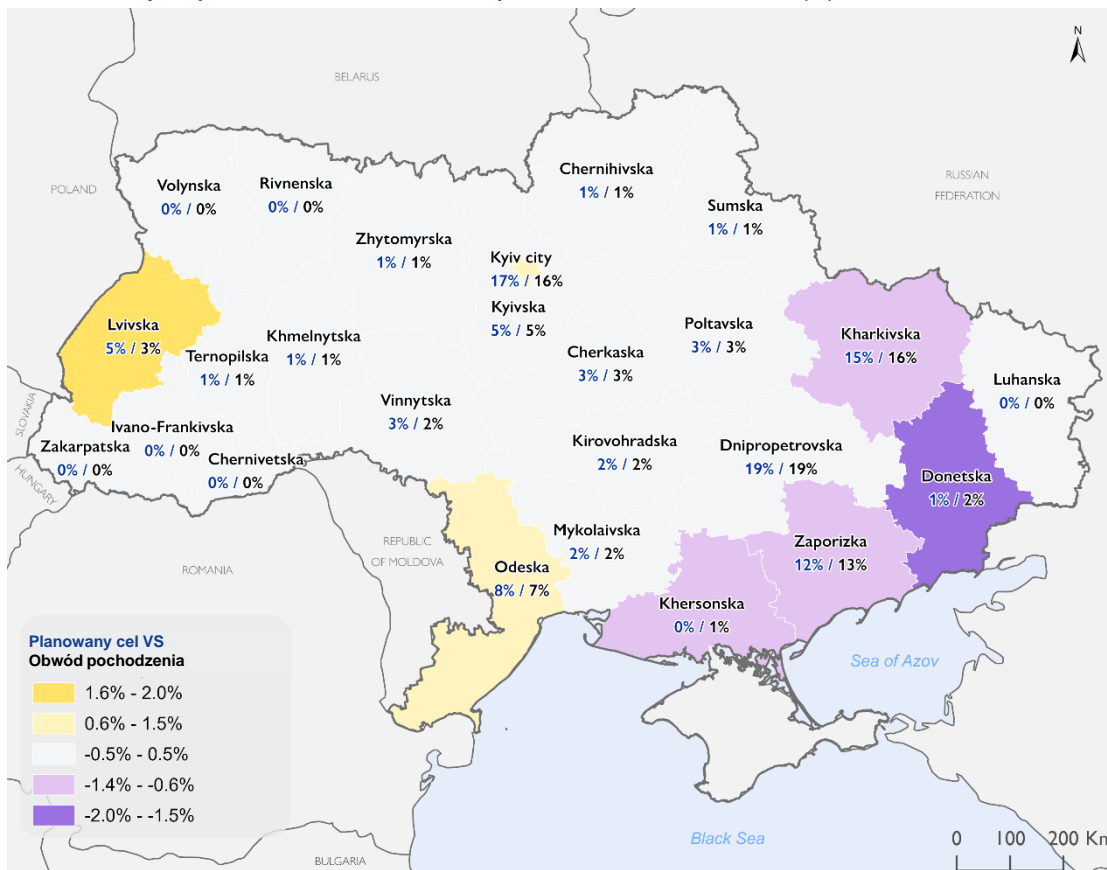
Pochodzenie lub miejsce zwyczajowego pobytu

Ponad połowa respondentów (64%) pochodziła z jednego z czterech obwodów na Ukrainie: dnipropietrowskiego (19%), charkowskiego (16%), miasta Kijów (16%) i zaporoskiego (13%). Pozostali respondenci (36%) pochodzili z następujących 16 obwodów: odeskiego (7%), kijowskiego (5%), lwowskiego (3%), połtawskiego (3%), czerkaskiego (3%), winnickiego (2%), donieckiego (2%), kirowohradzkiego (2%), mikołajowskiego (2%), tarnopolskiego, chersońskiego, czernihowskiego, chmielnickiego, żytomierskiego i sumskiego (po 1% respondentów).

Liczba przyjazdów/wyjazdów

Większa część (34%) respondentów wjechała na Ukrainę lub wyjechała z Ukrainy tylko raz od 24 lutego 2022 roku. Dwadzieścia sześć procent nie wjechało ani nie wyjechało więcej niż raz, dwadzieścia pięć procent wjechało lub wyjechało dwa razy, a piętnaście procent więcej niż dwa razy.

Mapa 2: Obwód docelowy w porównaniu z obwodem pochodzenia na Ukrainie (%)

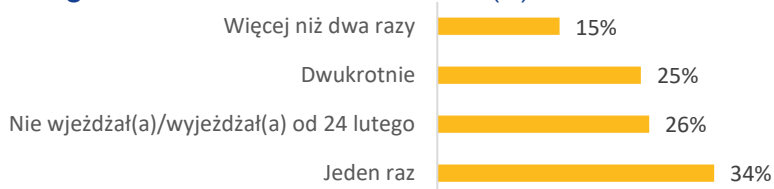

Powyższa mapa służy wyłącznie do celów ilustracyjnych. Przedstawione granice i nazwy oraz oznaczenia użyte na tej mapie nie oznaczają oficjalnego poparcia lub akceptacji przez IOM.

Planowane miejsce docelowe

Spośród 2 043 respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie, 93% planuje powrót do tego samego obwodu, z którego pochodzi, a 7% zamierza dotrzeć do innego. Spośród osób powracających do innego obwodu (N=152), 20% pochodziło z obwodu donieckiego, 14% z charkowskiego, 13% z zaporoskiego i chersońskiego, a 12% z dnipropietrowskiego. Główne obwody docelowe osób powracających do innego obwodu to lwowski (26%), kijowski (25%) i dnipropietrowski (16%).

Rysunek 6: Liczba przyjazdów/wyjazdów między 24 lutego 2022 r. a 30 czerwca 2023 r. (%)

4. Zamiary i powody powrotu na Ukrainę

Zamiar pozostania

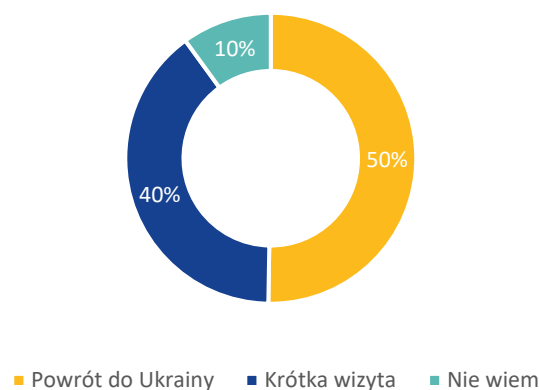
Pięćdziesiąt procent respondentów zadeklarowało, że wraca na Ukrainę, aby tam pozostać. Czterdzieści dwa procent z nich motywowało tę decyzję tęsknotą za domem. Następnie 16 procent osób powróciło, aby połączyć się ze swoimi rodzinami, 16 procent ze względu na pracę w sektorze podstawowych usług na Ukrainie, a 10% wskazało inne powody powrotu.

Pozostałe powody powrotu to poprawa sytuacji w miejscu pochodzenia (3%), powrót po zabraniu rodziny w bezpieczne miejsce (1%), zakupy za granicą (1%) i niemożność znalezienia pracy poza Ukrainą.

Rysunek 7: Powody powrotu na Ukrainę (%), N=1 026 (możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

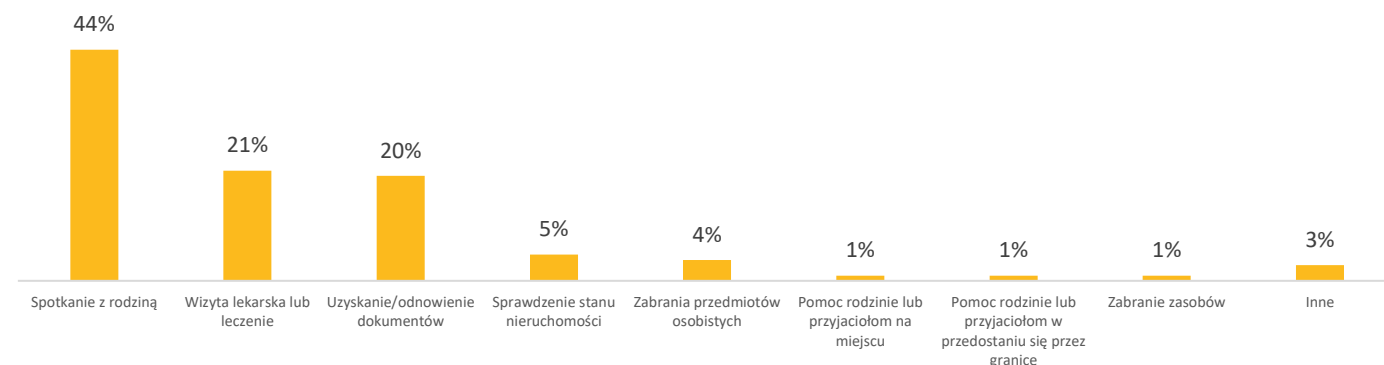
Rysunek 8: Planowana długość pobytu (%), N=1 026

Wizyta krótkoterminowa

Czterdzieści procent ankietowanych uchodźców z Ukrainy planowało pozostać na Ukrainie tylko przez krótki czas. Z tej liczącej 811 osób grupy 44% respondentów stwierdziło, że głównym powodem wyjazdu na Ukrainę było spotkanie z rodziną. Kolejne 21% osób motywowało powrót wizytą lekarską lub leczeniem, koniecznością uzyskania lub odnowienia dokumentów (20%). Piętnaście procent respondentów wskazało inny powód powrotu.

Rysunek 9: Powody krótkiej wizyty (%), N=811

5. Potrzeby, otrzymana pomoc i wyzwania

Natychmiastowe potrzeby po powrocie

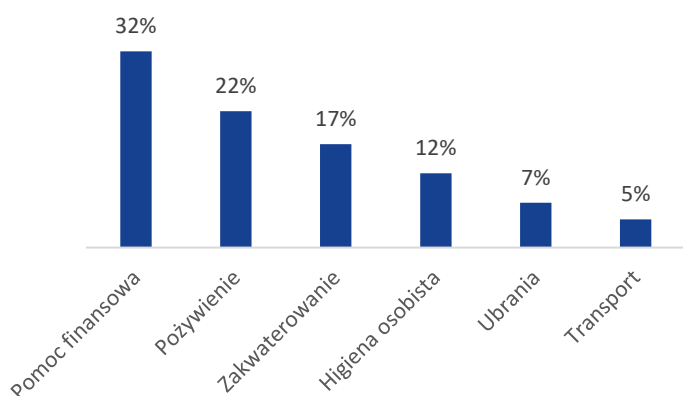
Trzydzieści cztery procent respondentów stwierdziło, że nie potrzebuje żadnej pomocy podczas przekraczania granicy z Ukrainą. Wśród osób, które zadeklarowały natychmiastowe potrzeby po powrocie, najczęściej zgłaszanymi potrzebami były: usługi zdrowotne (10%), wsparcie finansowe (9%) i leki (8%). Na kolejnych miejscach znalazły się: żywność (6%), bezpieczeństwo osobiste (5%), zatrudnienie (4%) i porady psychologiczne (4%). Pozostałe 11 procent wskazań obejmowało potrzebę krótkoterminowego zakwaterowania (3%), informacji (3%), higieny osobistej (3%) i kursów językowych (2%).

Pomoc otrzymana poza Ukrainą

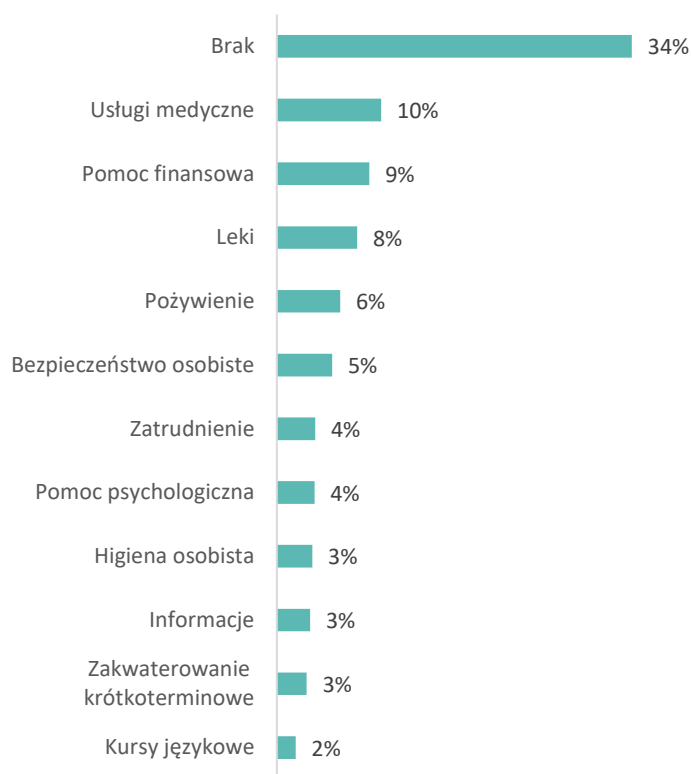
Trzydzieści dwa procent respondentów, którzy wskazali, że otrzymali pomoc poza Ukrainą (N=1124), otrzymało wsparcie finansowe. Dwadzieścia dwa procent respondentów otrzymało żywność, a 17 procent respondentów otrzymało pomoc w zakresie zakwaterowania. Inne istotne obszary, w których respondenci otrzymali pomoc poza Ukrainą to artykuły higieny osobistej (12%), odzież/obuwie (7%) i wsparcie w transporcie (5%).

Rysunek 11: Główne obszary otrzymanej pomocy (%), N=1,124

(możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

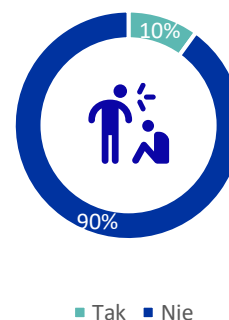
Rysunek 10: Potrzeby w momencie przeprowadzania wywiadu (%), N=2 047 (możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

Doświadczenia związane z dyskryminacją

Dziesięć procent respondentów zgłosiło, że doświadczyło dyskryminacji w kraju wysiedlenia. Dziewięćdziesiąt procent respondentów stwierdziło, że nie miało takich doświadczeń.

Rysunek 12: Doświadczenia związane z dyskryminacją (%), N=2 047

6. Skład grupy

Tryb podróży

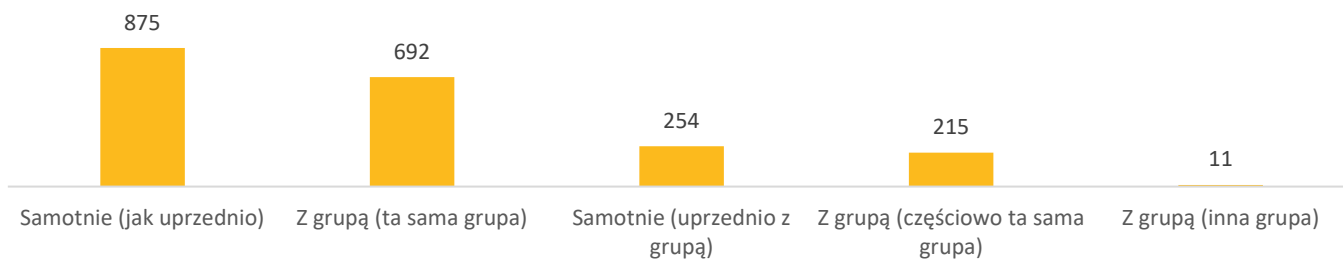
Większość respondentów (55%) podróżowała na Ukrainę samotnie. Spośród nich 43% opuściło Ukrainę na własną rękę, a 12% początkowo opuściło kraj jako część grupy, a następnie wróciło samotnie. Pozostałe 45 procent ankietowanych przedostało się z powrotem na Ukrainę w grupie. Wśród nich większość respondentów podróżowała z tą samą grupą (34%). Jedenaście procent respondentów

dokonało pewnych zmian w swojej grupie podróżujących, podczas gdy jeden procent podróżował z zupełnie inną grupą.

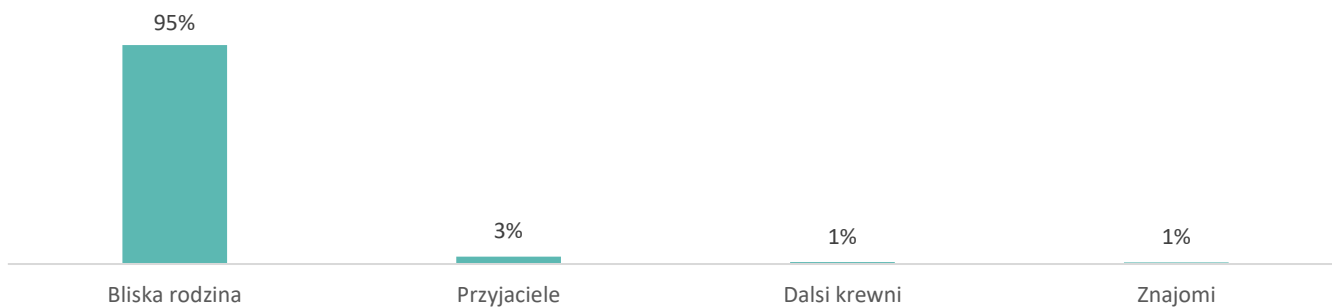
W przypadku osób podróżujących w grupie, tej samej lub innej (N=918), średnia wielkość grupy wynosiła dwie osoby.

Rysunek 13: Tryb podróży (%), N=2 047

*wartości procentowe są zaokrąglane, dlatego mogą nie sumować się do 100

Rysunek 14: Grupy podróżujących (%), N=918

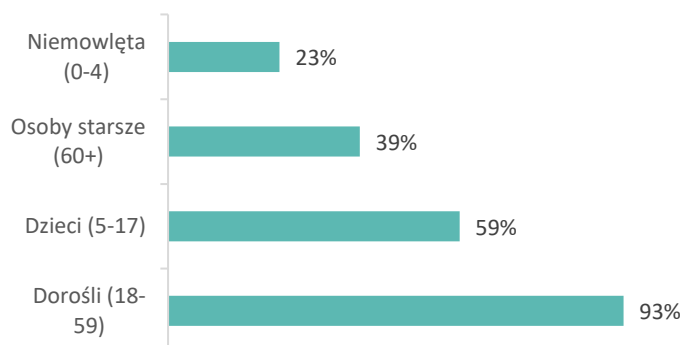

Grupy wiekowe

Wśród respondentów, którzy podróżowali w grupie i podali informacje na temat jej składu (N=918), skład grupy był następujący: dorośli stanowili 44%, następnie dzieci w wieku 5-17 lat (28%), osoby starsze (19%) i niemowlęta w wieku 0-4 lat (11%). Jednocześnie 82% respondentów podróżowało z co najmniej jednym dzieckiem (0-17 lat), a 39% miało co najmniej jedną osobę starszą w swoim gospodarstwie domowym.

Rysunek 15: Podział grup podróżujących według wieku (%), N=918

*wartości procentowe są zaokrąglane, dlatego mogą nie sumować się do 100

7. Metodologia

Kontekst

Od 24 lutego 2022 r. uchodźcy z Ukrainy i obywatele państw trzecich (TCN) uciekają do sąsiednich krajów w wyniku wojny. Do czerwca 2023 r. na różnych przejściach granicznych do Polski odnotowano ponad dwanaście milionów uchodźców z Ukrainy, a od lutego 2022 r. z powrotem przekroczyło granicę dziesięć milionów.

Od połowy kwietnia 2022 r. IOM wdrożyła narzędzia Displacement Tracking Matrix (DTM) w krajach sąsiadujących w celu gromadzenia indywidualnych danych od osób przekraczających granicę z Ukrainą, co ma na celu lepsze zrozumienie głównych profili, wzorców przemieszczeń, intencji i potrzeb osób przemieszczających się na Ukrainę.

Niniejszy raport opiera się na ankietach zebranych w Polsce w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2023 r. na dworcu kolejowym i autobusowym w Przemyślu, jednym z głównych przejść granicznych między Ukrainą a Polską.

Ramy metodologiczne

Displacement Tracking Matrix (DTM) IOM to system śledzenia i monitorowania wysiedleń i mobilności ludności. Został on zaprojektowany w celu regularnego i systematycznego gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji, aby zapewnić lepsze zrozumienie ruchów i zmieniających się potrzeb przesiedlonej ludności, zarówno na miejscu, jak i w drodze.

Badanie to jest częścią działań IOM DTM mających na celu monitorowanie profili, wzorców przemieszczeń i głównych najpilniejszych potrzeb ukraińskich uchodźców i obywateli państw trzecich powracających na Ukrainę od 24 lutego 2022 r.

W Polsce ankiety zostały przeprowadzone w języku ukraińskim, rosyjskim i angielskim przez zespoły ankietatorów przeszkolonych przez IOM DTM za pośrednictwem aplikacji mobilnej.

Wywiady były anonimowe i przeprowadzane z respondentami pojedynczo. Warunkiem udziału w badaniu było wyrażenie przez respondenta zgody po zapoznaniu się z krótkim wprowadzeniem w cel i tematykę ankiety.

Przeszkoleni w zakresie etyki zbierania danych, dostarczania informacji i zasad ochrony ankieteryzy zwracali się do osób powracających na Ukrainę, aby zweryfikować ich gotowość do udziału w badaniu. Ankieta skierowana była wyłącznie do osób dorosłych (18+).

Ankieta opracowana została przez IOM w celu uchwycenia głównych wzorców przesiedleń uchodźców powracających na Ukrainę po wybuchu wojny. Badanie analizuje profile demograficzne respondentów i grupy, z którą podróżują, jeśli taka istnieje; pyta o intencje związane z pobytem na Ukrainie; i zbiera informacje dotyczące zestawu głównych potrzeb w momencie wywiadu.

Aby zmaksymalizować liczbę wywiadów i dotrzeć do osób o zróżnicowanych profilach, zidentyfikowane zostały różne możliwe miejsca do przeprowadzenia ankiet.

Podczas gdy na przejściach granicznych / punktach tranzytowych, takich jak dworce kolejowe, przepływ ludzi był większy, a respondenci byli badani losowo (przy takim samym prawdopodobieństwie bycia wybranymi jak inni), w innych środowiskach, takich jak miejsca zbiorowego zakwaterowania, respondenci byli dobierani w sposób celowy.

Wśród ograniczeń napotkanych podczas zbierania danych znalazły się ograniczenie czasu na przeprowadzenie ankiet w punktach tranzytowych oraz obecność tylko czterech ankietatorów w momencie przeprowadzania wywiadów.

Aby zaradzić powyższym niedociągnięciom, podczas zbierania danych zastosowano mieszaną strategię doboru próby.

W związku z tym analiza ta nie reprezentuje proporcjonalnie całej populacji, a wyniki nie mogą być uznane za reprezentatywne dla pełnego obrazu ruchu na Ukrainę z Polski.

DTM

Displacement Tracking Matrix (DTM) to system do śledzenia i monitorowania przemieszczeń i mobilności ludności. Formularz ankiety został zaprojektowany tak, aby uchwycić główne wzorce przesiedleń - kraj pochodzenia i region - dla uchodźców dowolnej narodowości uciekających z Ukrainy z powodu wojny. Obejmuje profile demograficzne respondentów i grupy, z którą podróżują, jeśli taka istnieje; pyta o zamiary związane z zamierzonym miejscem docelowym i perspektywami pozostania w kraju badania / pierwszego przyjęcia; gromadzi informacje dotyczące zestawu głównych potrzeb, które respondenci uznali za bardziej naglące w momencie wywiadu.

Od początku wojny na Ukrainie, kilka narzędzi DTM IOM zostało wdrożonych w krajach sąsiadujących z Ukrainą oraz w innych krajach szczególnie dotkniętych przez nowo przybyłych migrantów i uchodźców z Ukrainy.

Więcej informacji można znaleźć na stronie:

<https://dtm.iom.int/responses/Ukraine-response>

DTM jest częścią Globalnego Instytutu Danych IOM.

